

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber pandectarum medicinae

Matthaeus <Silvaticus>

[Venedig], 10. Okt. 1480

Sequitur de z

[urn:nbn:de:bsz:31-316129](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-316129)

eductum.
 Ypocamus quid est. l. l. cacaballus.
 Ypopias .i. linores sub oculis.
 Ypofellinum quid est. l. l. lapium.
 Ypnoticus .i. dormitativus.
 Ypofagma est passio in qua iubet comea oculi: et vocabulo nostro vocatur pedatella.
 Yfopus humida quid est. l. l. cenfarafab.
 Yfopellinum quid est. l. l. lapium.
 Yfopus quid est. l. l. balase.
 Yfopus hortensis quid est. l. l. quam supra.
 Ya. i. viride eris. Ysquiamu. i. iusquamum.
 Yum idem quod supra.
 Yudaica. i. erbum. Yumu. i. scamonea.
 Yndus. i. celestis niger. Yppuris. i. cauda egna.
 Yrundo quid est. l. l. chanraf qui stat pro auc et stat pro sanguifuga: pro qua. l. l. sanguifuga.
 Yrunda. i. algardaione. Yrundina idem quod supra.

Sequitur de .3.

Z Anarbu. i. carui.
 Zaccharon. i. psilliu.
 Zaccarie idem quod supra: et ponitur istud vocabulum a Bal. in li. dinamdarum cap. de passionibus pectoris i. cofectione triasali: quam facit contra dolorem capitis ex caliditate: et contra omnem colorem iraneu. similiter ponitur illud vocabulum i. viatico cap. de hydrophisi i. trociscis de lacca valentibus ad epatis et splenis passionem ex ca. simili liter ponitur i. antidotario Nicolai i. cofectione trisandeli et i. cofectione trociscoy de lacca.
 Zinat .i. argentum viuum.
 Zarbazed .i. lapis smaraldus.
 Zaro. i. lentiscus. Zacaron. i. psillium.
 Zabarac vel zabarac. i. planta cuius vna spes h3 folia sicut lenticula: et alia est similis camepitheos quibus caremus.
 Zabharac idem quod supra.
 Zarsac. i. berberi. Zarton. i. oliua.
 Zait. i. oleum. Cap. 7. 10.

Z Aroz ara. uel zarora: grece trionum vel trigonum vel tricoctus: latine mespillum vel anzarola. lib. aggreg. ca. zaroz auc. Dial. Zaroz est arbor spinosa: cuius vna pars vocatur mespillum. et h3 fructum paruum simile malis paruis bonum ad comedendum. est stipticus: bonum stomachum comeditur retinet ventrem: et tarde maturatur. **Bal.** .i. de cibis. fructus eius est stipticus: et i. folijs et in summitatibus est stipticitas. virtus eius est frigus. palam: quoniam saluum omnium partium comeditur: conuenit non ut ficus aut vna cum copiose neque enim ut alimentosus: ut medicinis ipsis indigemus magis. Et. v. in. vi. simp. pbar. capi. mespillum secundum translationem grecam: mespillum quidam tricoctum nominant: eo quod tria h3 ossula omnia intra se. semen autem est quodlibet eorum huius arboris: sicut que in pomis inueniuntur sunt arboris

pomi et acini vitis: et mikole sicut. stipticus autem est sufficienter fructus huius arboris: et vix estibilis. et retentius sufficienter est ventris. et i. germinibus eius et in folijs stiptica qualitas est non pauca. Et idem Sera. Est alia species zaroz in regionibus hispanie: quam multi vocant epimelidam vel pomelido: cuius fructus est bonus cuius. Et vnaquodque pomum eius h3 tria ossa rotunda: et ideo noiatur trigonum. et simile est ut superius stipticus: et hanc speciem latini vocant zarola. Et idem pomelido sorbe fructui similis: me diocris arbor: in flore candido dicta pomelido: quod dulcedini sit eius fructus: et acuto saporis mixtus.

Dial. cap. de mespillo secundum translationem grecam: mespillum semine h3 rotundum fructus minutum maciano simile: tria ossa h3: vnde de tricoctu dicitur. stipticus est et eustomacu. ventre abstinet. et tarde maturescit. Almanzor tractatu tertio: fri. sunt et sic. ventrem abstringunt. et vomitum abstinere. Et est alia species que in hispania nascitur: quam multi epimelidam vocant: semen rotundum habens et trigonum: vnde tricoctu dicitur. hoc bonum est ad edendum: stipticum et stomacho aptum: et ista est azarola.

Zauco .i. argentum viuum.
 Zamozat .i. smaraldus.
 Zabaca. i. sambucus vel raya domestica vnde oleum fit.
 Zausioz .i. opoponacum.
 Zauda .i. crocum orientale.
 Zaucule zuco .i. argentum viuum.
 Zarin .i. auripigmentum.
 Zapinus oeda pinus masculus arbor grani viridis idem: et est botium.
 Zanabanan .i. hedera.
 Zabarali .i. cascata.
 Zabzali idem quod supra.
 Zaroich .i. auripigmentum.
 Zardec .i. crocus hortensis.
 Zanen .i. lolium.
 Zambach .i. sambacum.
 Zacone .i. sorbe.
 Zarheb .i. folia salicis torctis.
 Zagaragi .i. liboggyrium.
 Zametad .i. smaraldus.
 Zarole .i. sorbe.
 Zair. i. dolor extensus et abrasivus in intestino recto.
 Zaraunt .i. aristologia longa.
 Zaub .i. argentum.
 Zaccara .i. psillium.
 Zarjena amara. i. auripigmentum rubeum.
 Zarnabu .i. rosmarinus.
 Zarumz .i. sorbe.
 Zanet .i. auripigmentum.
 Zaiur idem quod supra.
 Zaair idem quod supra.
 Zafaran .i. crocum orientale.
 Zarnab folia arboris magne non facit fructus similis salici: h3 odorem ut odor citri.
 Zarabut vel machiachora. i. aristologia longa.

Zara
Zara medua. i. bulbus ematicus vel vomicus: et e
narcisus.

.i. aristologia.

Cap. vii.

Adens arab. gre. faki: la. lens
vel micola.

Sera. lib. aggreg. cap. adens auc.
Dial. meliores ex lentibus

sunt ille que velocius maturantur: qñ infunduntur i
aqua ad mollificandam. **Bal.** viij. sim. phar. ca. de
du no nigrescut. **Bal.** lentibus fm transla
tionem grecam: faki. i. lentes stipicant no fortiter: in
medio vero ca. et fri. consistunt. siccant aut iij. gra.
ipsu quide earum corpus sicut ventre. decoctio au
tem pronocat: quocirca et effunditur prior aqua: qñ
retentiois gra. eode li. et cap. h. translati
na sumitur.

Bal. onē arab. sapoz earuz stip.
ticus e stipicitate pauca. virtus lentis prima e me
dia inter ca. et fri. et exsiccatur in ij. gra. et ipsa stringit
git ventre qñ coquitur bis: et proicit aqua prima.
et aqua in qua coquitur laxat ventre. Et dixit Dip
po. vi. epidimiaru q e temperata i ca. et fri. et declinat
ad calore pariter. et signum in hoc e q non appa
ret per ea qñ comeditur: aut qñ moratur i stoma
cho: aut qñ descendit a ventre frigidario corpori:
et est coposita ex substantia que stringit ventre qñ
coquitur bis: et proicitur aqua prima: et aqua i qua
coquitur laxat ventrem. Idē auc. Dial. qñ come
ditur ex ea affidue facit obscuritate visus: et est du
re digestiois: mala stomacho. et accidit ex esu ei
sonia mala. et e mala nervis et pulmone. Et idem
Sera. auc. Mesarugie. excoctate ex his sunt frigi.
grosse. stringunt ventrem et vinar: et ingrossant san
guine in venis: et no sicut eu currere. et sunt frigidu
ores qñ mes. i. robile. Et idem auc. Alben mesuay.
lens ipsa e frig. et sic. in primo gra. et cortex eius est
ca. sic. in primo. et de pprietate eius est minuire vi
na et menstrua ppter eius sanguinis ingrossatione.
Zelbedalbabar .i. spuma maris.

Zerocelkie. i. berberi. Zerubet. i. zedoaria.

Cap. vii.

Zedoaria lati. gre. zerubet. ra
dix e cuiusda her
be i transmarinis partibus iuente. ca. e

virtutis et viscidie. vnde lumbricos occi
dit. ructu facit. et stomacho aptu: cuius dolores an
tiquu ieiune supru masticatioe tollit. Paulus cap.
de zedoaria. ca. est in tuo gra. sic. in secundo. radix
e cuiusda herbe: que per decē annos seruat. vnu
decoctionis eius contra tussim fri. facit. et contra do
lore stomachi et istinoz ex ventositate vel frigi
ditate suppositoium factu ex ea et trisera magna
matricē calefacit et mundificat. balsamentuz. ex eo
factu et roremarino et pane asso et aceto appetituz
inci.

Sera. lib. aggreg. capi. zerubet. zerubet. i.
zedoaria: et sunt radices rotunde si
miles in sapore et colore zinziberi: et asserē de seni.
Alben mesuay. est ca. et sic. in ij. gra. et ipinguat ipin
gnatione conuenienti. et aufert vetositates. et de p
prietate eius e q aufert odores alliu et cepe et vini.

Et dixit Bedigoras: confert morbi venenosu.
de viribus cordis. d. q e ca. et sic. in ij.
Auc. gra. et h. confortare cor.

Cap. vii.

Zeg ara. vel cachita gre. calcitis vel
colcotar vel calcadis. la. vitriolu

Sera. lib. aggreg. cap. zeg auc. Bal.
vidi i mineris tres venas
extensas: vna super alia per longu spaciū: et vena in
ferior erat zeg nigrū: et vocatur marchasita: pro q
le. l. bager marchasita. et scda que erat supra eam e
colcotar vel calcitis: pro quo. l. l. calcitis. et tta que
erat superior est zeg viride: et e vitriolu vel calcan
tu. et hec que e zeg nigrū conuertitur: et colcotar fit
zeg viride. i. vitriolum. Et aliud zeg rubrum: qd
hic no ponitur: qd iuenies in. l. atramentuz. et ocs
tres spes diuersificat ad inuicē i subtilitate et gros
itudine: qñ grossius ex eo e zeg nigrū: et subtilius
e zeg viride: et colcotar e mediū it hec duo. et vir
tus istoz oium e adustina cōburens carne et faci
ens escara durā: et est stipitica. et zeg quide viride et
colcotar dissoluitur et liqfit: qñ ponit super igne:
sed zeg nigrū no dissoluit neq liqfit: qz coagula
tio eius est petrificata fortis. zeg vero viride e ma
turationuz a calore suo naturali maturatione aplio
ri qz colcotar. Idē auc. Dial. zeg aliud e babiloni
cū: et aliud cypre. et babilonicū e meli durū: qd
eū frāgitur h. iterius maculas albas. et virtus ei
e sicut virt calcitis: et cōburit sicut ipsū. sed cypre
se h. colorez aureū versus colorez eris frāgibile ve
nosū sicut alumen: iterius h. maculas splēdidas
similes stellis. et melius ex eo e recess mundū fran
gibile. illud aut qd defertur ex babilonia e meli:
et e fortū i oib qz cypre preter qñ i medicinis oiu
loz: nā in hoc e debilius cypre: et h. virtutez stip
ticā. sed biturias putant aliqui q fit spes zeg. et e il
lud qd aggregatur super capita mineraruz eris si
cut sal. et ex eo e qd generatur sup mineras: qd of
maltia: qd inuenit i mineris vbi fodit es: et aliqñ
super ipsū es reperitur: et cōplexio ei e terrea. Et
ex eo e qd reperit i mineris i tra que dī falchia
et i alijs pluribus. et melius ex eo e cui color e sicut
color sulfuris: et e leue equaliū partiu mundū. et qñ
tangit digitis fit nigrū. et eius virt e adustina simi
lis virtutū zeg. Et idē Sera. auc. Dial. vitriolu vel
calcitu h. virtū stipiticā et strictiaz adustina. et qñ
sumit ex eo in potu. i. cū hydromelle expellit lu
bicos et ascarides. et qñ sumit i potu aufert nocu
mentū fungoz facies enomere. et ponit ex ei pul
uere i narib: et cōstringit sanguine fluentē ab eis.
et qñ ponitur ex eo i naribus distillato i aqua mun
dificat caput. et puluis eius mundificat vlcera que
sūt i narib: et i auribus: et sedat dolores auris: et oc
cidit vermes i eis. Paulus ca. de vitriolo. cal. est et
sic. i quarto. Bulcasim Alben Alben azarin li. q of
seruitor traslato a Simone de ianna. forma cōbu
stionis calciti e hec: Accipe calcantū: et pone sup
testā nouā: et testā pone sup pumas: et vze. et sit quā
titas cōbustiois eius si fuerit calcantū no multe hu
miditatis qñ no apparebūt apulle: et eris e siccantū

E 5

desiccatione fori: et si fuerit amplioris humiditas oportet quod dimittatur super prunas quousque mutetur color eius: et quando mutabitur color eius intra se et vertet ad similitudinem mogre: oportet quod auferas ab igne et purges: et sunt qui ponunt super prunas: et exsufflant desuper donec declinet ad citrinitatem: aut ponunt super testam: et ponunt super prunas: et miscent donec mutetur color eius.

Cap. 74.

Zebus albach sine zebet

arabice: gre. alcionium vel alofachie vel arosachie vel alofanche. latine spuma maris. **Sera** auc. Dial. sunt eius quique species. una earum est solida et granis: hinc odor piscium putidorum: et similitudo eius est sicut similitudo spongie marine: et reperitur multum in litore maris. Secunde vere speciei figura est longior ista: et est lenis pondere: hinc multa foramina: et est similis vngule oculi: leuis sicut spongia: et odor eius est similis odori lenticule marine. Tertia est similis rose: et color eius vergit ad rubedinem et purpureitatem. Sed quarta est similis lane fucide: leuis pondere sicut spes secunda. Quinta vero est in superficie lenis: interius vero aspera similis fungo: et hinc odor. Et idem auc. Sal. oium specierum spume maris substantia est subtilis: et resoluit et abstergit: verum una hinc bonitate plus alia: et alia est minor in his virtutibus et in subtilitate substantie: et propter hoc sunt diuerse. Et virtus quidem quarum specierum primarum est que conuenit empetigini et scabiei et morphee: et mundificat faciem. Et tertia est subtilior omnibus speciebus: et ideo quando aduritur: et miscetur cum vino rubeo subtili: et limitur allopecia: curat eas. Et virtus quartae est similis huic virtuti: nisi quod est debilior ea quantitate non parca. Et quinta hinc in sapore suo ponticitatem et acuitatem: et virtus eius est calidior speciebus alijs: et quando adurit pilos: et excoquat cutem. Et idem auc. Dial. due prime species sunt bone in lauaturis mulierum: quod mundificat cutem earum: et conferunt similiter ad auferendum botthor lacteis et empetiginem: et lentiginem et heras: et scabie ulcerata et morphea: et maculas que sunt in facie et in alijs partibus corporis: et similia horum. Sed species tertia conuenit strangurie et lapidi vesice: et dolori renis: et hydropisi: et dolori splenis. sed quando miscetur cum vino: et limitur in allopecia: curat ea. sed alie due species stipticant et abstergant et mundificant: et propter hoc abstergant dentes. sed quando miscetur cum sale: abradunt pilos. sed si quis vult aliquam istarum specierum oportet quod ponat illam in aliqua olla nona cruda: et cooperiat eam luto: et ponat in fornace: et dimittat ollam donec coquantur olla: deinde extra hat et reponat: et lauat sicut cinia. sed spuma alia est que dicitur ad archiepiscopi cogelatur sicut sal super canas et super iuncos et super alias herbas: et reperit adherens canis et herbis in locis humidis et luto sis et falsis. et color eius est similis coloris floris lapidis asios: aut floris spume maris: et hinc multa foramina sicut spongia. Et idem auc. Sal. virtus eius calescit multum: et abstergit absterfione fori: et conuenit

egritudinibus in quibus oportet calefacere quando ponit extra corpus. sed interius non est conueniens propter sui naturam et fortitudinem nimiam. Et idem auc. Dia. est bona scabiei ulcerose: et botthor lacteis et empetigini et similibus: et vniuersaliter est ca. et imutat complexionem malam quam habent membra ad bonam: et sedat dolorem: et sedat sciaticam. Almansor tractatu. iij. ca. de spuma maris. Spuma maris plures habet species que omnes ea virtutis exites et sic scabiei et morphee atque allopie auxiliatur. Vulcasim li. g. dicitur seruitor translato a Simone de ianua. Modus combustionis spume maris: pone eam in olla terrea: et cooperi: et luta cum argilla: et pone in furno quousque aduratur: deinde accipe et repone. Et quidam ponunt super prunas: et comburunt exsufflando: sed ablutio eius est sicut ablutio tucie.

Zelden. i. medicina que fit in india ex ligno indoo et est virtus eius similis virtuti bebem.

Zebel. i. sterco vel simus. Zet. i. oleum.

Zemeneton. i. pinatio gressus.

Zeron. i. augmētationes vel sopios que fiunt in cruribus aialium. l. l. bair.

Zegreste. i. berberi. Zegi. i. calcitis.

Zema. i. succus. Zeccha. i. nux muscata

Zerna. i. empetigo. hoc vocabulum ponit in. l. glutem: et in. l. carnea.

Zemoz. i. rubor placidus.

Zeno. idem quod supra.

Zedua. i. planta de manerie volabilis.

Zeliabin. i. syrupus rosato. l. l. geleniabin.

Zebi. i. oleum. Zefere. i. ruma.

Zedenagi. i. canapis. Zecteno. i. oliua.

Zeialderu. i. oleum lentiscinum.

Zebara est quedam medicina odorifera.

Zepbirus. i. fauonius ventus.

Zema. i. ins quod nos dicimus zeuma.

Zerboin. i. spes cypressi. Zeduce. i. nucella.

Zeuilia. i. centunodia vel poligoria.

Zercasen. i. rhabbanus. Zcite. i. oleum.

Zcite erai. i. oleum lanrinum.

Zcite ediru. i. oleum lentiscinum. Zefur. i. vna lupina.

Zeduar zimum. i. fermentum.

Zereactis alcamapsi. i. semina apij.

Zebon. i. butirum. Zest. i. test.

Zegibel. i. zinziber. Zefara. i. isop humida

Cap. 75.

Zedcara

est quedam herba similis aristologie minorum et in sua virtute et melior est illa quam cum nasello crescit: et est tyrisca nappelli et omnium venenorum: et ponit tripliciter poderis zirubet loco eius.

Zensifur. i. cinnabru. Zeia. i. spelta.

Zeia. i. lolium.

Zelem. i. pip etbiopu et pip nigroz: et est babelceliz.

Zeminerum. i. pinatio gressus.

Zevgite est spes calami aromatici.

Zemetu. i. pinatio gressus. Zemi. i. fermentum.

Zempbiros apostema duz cui non associatur sensus neque dolor.

Zeraut. i. herba vnde fit licium.

Zeias. i. spelta. Zeari idem quod supra.
 Zion. i. semperuina. Zirus. i. myrta.
 Zima. i. fermentum. Zicama. i. lolium.
 Zimlas. i. trifolium. Zimibar idem quod supra.
 Zimilas idem quod supra.
 Zireoskire. i. cibus qui fit de berberis.
 Zigin vel zigi. i. foenic. Zipparis. i. galla.
 Zion. i. vita. Zicifur. i. cnosbanus.
 Zia. i. fenationes. Zimber. i. rosmarinus.
 Zirumbet. i. zedoaria. Zimar. i. via.
 Zincuria. i. viride et erugo eris.
 Zimaria idem quod supra.
 Zirimoen i. bermodacilli.
 Zirungen idem quod supra. Cap. 16.

Zinziber caninu vel aquaticu
 i. olus quod interficit
 canes: cuius folia sunt sicut folia salicis
 sed magis citrina eis. et hnt virgulta ru
 bea hnta saporis zinziberis.
 Zirbus. i. panniculus cooperiens intestina.
 Zibarbegi. i. cibarius ex carne cocta et ouis simul
 commixtis.
 Zirabe idem quod supra. Zicibil. i. zinziber.
 Zinziber quid e. l. legibel. Cap. 17.

Zirabum i. arbor magna
 non fructificans i
 monte libano de seni: cuius virgulta sunt
 parua rotunde figure: hnt parua grossu
 ciem calami cu quo scribitur: nigra ad citrinitate
 declinata: que non hnt multu saporis neq odoris:
 et modicu quod hnt de odore e odor citri. e et ei⁹ vir
 tus nascis muscate: et e subtilior paruper.
 Zironti i. aristologia.
 Zirmidia. i. herba oculi: et e luyula.
 Zinciper. i. galla. Zinziar idem quod supra.
 Zinca. i. agrestis. i. rubea que hnt fructus intus pilo
 fos. l. l. sulabie.
 Zibarbegi. i. cibaria q ex carne cocta et ouis simul
 comixtis conficitur vel raphea mixta cu ouis.
 Zirungen. i. bermodacilli vltamarinu.
 Zimar. i. lactuca asini. Cap. 18.

Zirumb sine zirubet ara. gre.
 circugne vel cbauch.
Sera lib. aggreg. cap. ziruthb. Zi
 rumb e ex spebus odorife
 ris: et propter hoc admiscetur i cofectionibus aro
 maticis. Et idem auc. Gal. est ca. et sic. prope tertiu
 gradū. et e in virtute sua simile cassielignee et cube
 be. Et idem auc. Consodomij: si non hnt cinamomu
 pone. p eo zirumb. Et idem aucto. Pauli: sicut dicit
 Gal. nec plus nec minus vnica littera: qre signal
 q ab eo translulit. Et idem auc. Isaac eben ara: e
 arbor magna que nascitur i monte labue. i. in orie
 te: nullu faciens fructu: hnt folia longa: quoru co
 lor est inter viriditate et citrinitate: similia folijs sa
 lis: et ita e color ramoz. Et hnt odorez sicut odor
 citri. et e ca. et sic. et stiptica. resoluit et stringit vtre.
 Et idem auc. Mesarugie: virtus eius e sicut virt⁹ mu
 cis muscate: verum e subtilior ea. et qn fit sternuta
 torium cu eo et oleo violaceo conuenit dolozi capi

tis frigido et humido. et conuenit stomacho et epati
 ppter suam aromaticitate.
 Zirumquinas e qda cana similis cilamomo: et e
 zirumb.
 Zicifal planta e i vltamarinis partibus: et etiaz i
 motibus sclauonie: qua caremus.
 Zibil. i. passule. Zingit e propriu nomen loci.
 Zimgig idem quod supra. Zinjar. i. viride eris.
 Zinirna. i. myrrba.

Zinirmon Cap. 19.
 s3 Dias. zinirmon
 fm translationem
 grecā nascit in monte anamon. virgas
 hnt similes apio et ramos plurimos: et
 folia similia ei: lata super terram spansa: fortiora
 et pinguiora et odorata cu viscidudine. color est illi
 mellinus. et sunt ei capitella aneto similia: et semen
 obrotundum simile caniculo: nigrum viscidum:
 et mirrbe hnt odorez. radix eius viscida est et odo
 rata et mollis: succum plurimu hnt: et fauces mor
 dens. Corium e illi a foris nigrum et intus viride:
 aut subalbidum. nascitur locis asperis et humectis.
 virtus est radici eius et semini et herbe ca. eius. fo
 lia i sale componuntur: ventre stringunt. radix eius
 venenis occurrat. tussicibus et outbonoicis vrinaz
 puocat. folis eius cataplasmatib⁹ adhibita tumor
 res et duricies spargunt. radix eius omnia similit⁹
 facere pot. semen eius vrinam puocat. nefreticis
 et splenicis et dolozi vesice maximum presidium
 est. menstruis i perat. secundinas exponit. sciaticis
 vit⁹ e. bibitu isatione stomachi spargit. sudorem
 puocat. et ructionem prestat. maxime hntropi
 cis subuenit.
 Zoci. i. animalia. Zogi. i. forpices.
 Zonamon. i. semperuina. Zomus. i. fermentum.
 Zoan. i. aialia. Zodiaca. i. aialis.
 Zoi. i. vita. Zode. i. cyperi.
 Zoobod idem quod supra.
 Zomon i. ius vel salsamentuz.
 Zorumbet i. zedoaria.
 Zurumbet. i. zedoaria: cuius herba e similia cype
 ro: sed maior: et minus odorifera.
 Zuozur i. polygonia.
 Zuzocaria i. flos agni casti.
 Zuccozaria idem quod supra.
 Zuccbare quid est. l. l. zuccare.
 Zuzem i. vitrum.
 Zufe i. isopus.
 Zuges. i. vitrum. Zufcegebus. i. iniube
 Zumana. i. viride: ut erugo eris.
 Zuffoze id est planta habens folia similia rute: et
 est suffe.
 Zurus i. paluirum.
 Zulbe i. cicercula.
 Zuleluge hoc fit de farina aqua et melle simul co
 mixtis et in olco frixis.
 Zulenie idem quod supra.
 Zundebeduster i. castoreum.
 Zuffesele i. iniube.

Zufoara. i. leuisticum. Zukermen. i. coriza.
Zubel i. butirū crudū.
Zufēferad. i. radix mādragore. Zuseria. i. alacha.
Zugi. i. acumē lace: et ponit p sagitta hūte acumē.
Zusfarizel i. iunibe.

Cap. 70.

Zucarum. Sera. li. ag. gre.

ca. zucarū auc. Sal. prima eius virt^{us} est que siccat sc̄da q̄ abstergit et resoluit: et dicit de inge. sa. q̄ igreditur in medicinis q̄ aperiunt opilationes: et abstergit et mūdicant vias. et est lōginquū a nocumēto stomachi: et ab eo qd̄ facit sitim sicut mel: et efficitur per expressionē cānarum: et succus earū coagulatus vocatur zucarum. Et idem auc. Dial. est similiter zucap sp̄s que ē ex speciebus mellis: et vocatur mel canne: et est illud zucarū qd̄ est ita pingue q̄ non idurat: sed remanet liquidum ad modū mellis: et cū plus moztur durefcit: cuius substantia coagulatur super cannas i india et arabia et cū plus moztur durefcit: cuius substantia idurata similitur substantie salis et frangitur sub dēribus sicut sal: et vocatur sal indum. Et qñ resoluitur et bibitur soluit ventrē: et est bonum stomacho. confert dolozi vesice et renū. et abstergit obscuritatē visus. Idē aucto. Aben me suay. Est ca. in p. n. secundi grad. hu. in medio p̄mi. Et tale zucarū sic coagulātū super cānam ē qd̄ affertur ab egenis s̄ frustra similia frustis salis. Et est et zucap taberzed. i. de regione illa i qua fit zucarum albū puz et bene coctū: qd̄ nō mollificatur sicut sal iameni. Est similis zucarū alufar s̄ Alui. li. sc̄do ca. de zucaro. Zucap alufar et ē ros cadēs

sub alafaz: et sunt sicut frusta salis: et in ipso ē ponticitas et amaritudo cū absterfione et resolutione. acuit visū. et confert renibus et vesice. Et est aliud zucap amarum. qd̄ colligitur in planta hauser. Paulus cap. de zucaro. Zucarū est cali. et hu. in primo gra. virtutē h̄z nutritiē et infrigidādi et relaxandi. Contra doloze oculoꝝ distēperetur zucarū cum lacte mulieris: et distilletur in oculo: probatū est. Et idem Sera. Penidie sunt ca. et hu. i primo gra. molliant ventrē: et sunt grossiores zucaro.

Zuic. li. ij. cap. de zucaro. Zucarū ē nehemētiozis lenificationis: et sedat iflationē. et cum o. ro amigdalino conuenit colice.

Sequitur de littera. d.

Zcar id est virga pastoris. ados est ordeum romanū: et est ordeum cui non est cortex. adro idem quod supra. adisi quid est: lege litteram condes.

Op^{us} pandectarū medicine emēdatū p eximūz miū artū et medicine doctozē dñz et magistrū Ma theū moztū bixanū: Bononie i medicina et astronomia legētē: Uenerijs ip̄edio Johānis Colonie agrippinef̄ Johānisq; māthen gheretzen socioꝝ sūma cū diligētia ip̄ressū feliciter finit āno salutis christiane. M. cccclxx. sexto idus octobris.

LAUS DEO.